

อ่อนน้อม

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ความคิด”

กราบนมัสการหลวงพ่อกี่เคารพ ทำอย่างไรเราจึงเลิกคิดแค้นความรู้สึกของผู้อื่น ทำให้เขาได้ใจ มองว่าเราอ่อนแอ แต่ก็ไม่เท่ากับเราเก็บเอาความคิดเหยียบย่ำหัวใจตนเอง โดนทั้งผู้อื่นและความคิดตัวเองช่วยกันทำร้ายหัวใจ และการที่เราเกรงใจคนและอ่อนน้อมก็ยิ่งโดนกระทำมากยิ่งขึ้น เราควรระวังตัวและรักษาใจตัวเองอย่างไรดีที่จะไม่โดนคนอื่นและความคิดตัวเองบีบคั้นหัวใจ เหมือนที่หลวงพ่อบอกว่าบีบบี้สี่ไฟ หัวใจโดนอย่างนี้จริงๆ ครับ ด้วยความเคารพ

ตอบ : ถ้าพูดถึงเขาถามปัญหา “ทำอย่างไรถึงจะไม่คิดแค้นความคิดของคนอื่น”

ถ้าเราคิดถึง พูดถึงกรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาเมื่อก่อนเพื่อนเราจะมาถามเราบ่อยมากกว่า มันเป็นปัญหาสังคม เป็นปัญหาความคิด

เราบอกว่า กรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ข้อหนึ่งบอกว่า เหมือนบุรุษสองคนเดินไปด้วยกัน แล้วคนหนึ่งโดนยิงด้วยธนู เพื่อนของเขาเนะ เพื่อนของเขาถ้าเป็นคนฉลาด เขาจะไม่ไปสนใจใคร เขาจะพยายามจะถอนธนูจากเพื่อนของเขา แล้วรักษาแผลในเพื่อนของเขาให้หายจากแผลนั้น

แต่ถ้ามันเดินไปสองคน แต่เพื่อนเขาไม่ฉลาด เวลาเพื่อนเขาโดนยิงด้วยธนู เขาจะปล่อยให้เพื่อนเขาอนอนอยู่ที่นั่นก่อน แล้วเขาจะวิ่งไปหาคนยิงธนูว่า เอ็งทำไมถึงมายิงเพื่อนข้า แล้วเอ็งยิงธนูจากไม้อะไร ลูกธนูทำจากไม้อะไร จะไปหาเหตุหาผลไฉน แล้วพอหาเหตุหาผลเสร็จ กลับมาถึงมาหาเพื่อนเขา เพื่อนเขาอนอนตายแล้ว ตายอยู่นั่นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราคิดแค้นความคิดของคนอื่น เวลาคนอื่นเขาพูดสิ่งใด กระทบกระเทือนเรา นี่เราโดนยิงเข้าไปแล้ว เราโดนยิงด้วยคำพูดของเขา เราโดนยิงด้วย เราแค้นความรู้สึกของเขา แล้วเราก็ทุกข์ เห็นไหม แล้วเราก็จะไปถามว่า เอ็งยิงทำไม ยิงข้าทำไม ยิงด้วยลูกศรอะไร แล้วทำจากไม้อะไร นี่มันจะไปหาเหตุหาผลไง เราไปคิดแต่เรื่องอื่นไป

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้บอกว่า ถ้าเราโดนยิงด้วยธนู เราจะต้องพยายามถอนลูกธนูที่ปักกลางหัวใจเราออก แล้วรักษาบาดแผลนั้น รักษาบาดแผลนั้น

นี่ก็เหมือนกัน นี่พูดถึงว่า “ทำอย่างไรเราถึงจะเลิกแค้นความคิดของคนอื่น”

ถ้าไปคิดถึงคนอื่นนะ ยิงคิดถึงเขา เขายังมองว่าเราเป็นคนอ่อนแอ มันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ ฉะนั้น เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านถึงบอกว่า คนที่มีคุณธรรมนะ อย่างหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น โดยจริงๆ แล้วท่านหลบท่านหลีกนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่านจะแสดงธรรม เวลาท่านจะแสดงถึงสัจจะความจริง อันนั้นถึงองอาจกล้าหาญมาก

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ฤทธิ์ที่ดีที่สุดคือการบันลือสีหนาท ฤทธิ์ที่ดีที่สุด ฤทธิ์ที่สำคัญที่สุดคือคำสั่งสอน คือเทศนาว่า การ ฤทธิ์อันนี้สำคัญที่สุด เราไปเห็นฤทธิ์ ฐูวาระจิตของคน เหาะเหินเดินป่า นั่นเป็นฤทธิ์ ฤทธิ์อย่างนั้นไม่มีความหมายเลย ความหมายสำคัญที่สุดคือฤทธิ์เวลาแสดงธรรม

ฉะนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่านแสดงธรรมองอาจกล้าหาญมาก เพราะอะไร เพราะท่านแสดงจากความจริงของท่าน แต่โดยชีวิตประจำวันของท่าน ไปดูสิ หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าพูดถึงคนที่ไม่มีความ หลวงปู่มั่นท่านไม่มีความอะไรเลย อยู่ในป่าในเขาเหมือนผ้าขี้ริ้ว ไม่มีค่าสิ่งใดเลย แต่ถ้าในทางธรรมนั้นประเสริฐที่สุด

คือว่า เราจะบอกว่าท่านอ่อนน้อมถ่อมตนไป ท่านหลีกเร้น ท่านพยายามหลบหลีก ท่านไม่ออกมาสังคมหรอก ท่านออกมาสังคม สังคมมันมีแต่ความวุ่นวาย แล้วสังคมเขาไม่รู้สิ่งใดไปกับเราหรอก แล้วถ้าเราไม่รู้ เราไม่รู้ เรามีวุฒิภาวะ เราเห็นสังคมเขา

พยายามเล่นกับไฟ เหมือนแมลงเม่าเลย มันบินเข้าสู่กองไฟ แล้วคนก็ชื่นชมกันนะ แมลงเม่าบินเข้าสู่กองไฟ มันจะเหลืออะไร ไฟไหม้มันหมดนะ

นี่ก็เหมือนกัน สังคมนะ เขามีการแข่งขัน เขามีการแย่งชิงต่างๆ มันเหมือนแมลงเม่าอยู่ในกองไฟ แล้วท่านออกมาท่านไม่ไปยุ่งกับใครหรอก ท่านไม่ไปยุ่งกับใครเพราะอะไร เพราะไปบอกเขา เขาก็ไม่เข้าใจ

เราพยายามป้องกันนะ เวลาเราจุดไฟ เวลาฝนตก แมลงเม่ามันมา เพื่อจะไม่ให้มันเข้าสู่กองไฟ มันเป็นธรรมชาติของมัน มันจะบินเข้าสู่กองไฟ

นี่ก็เหมือนกัน สังคมเขาแย่งชิงกัน เราจะไปบอกเขา บอกให้ละให้วาง มันเหมือนแมลงเม่า ถ้าเราคุยกับแมลงเม่าไม่เข้าใจ เราก็ไปคุยกับคนที่มีกิเลสอวิชชาในหัวใจ มหาศาลนั้นไม่เข้าใจ ถ้าการคุยการบอกเขาไม่เข้าใจ เราจะไปบอกเขาทำไม ถ้าเราไม่บอกเขา นี่ไง คำว่า “อ่อนน้อมต่อมตน” มันต้องมีปัญญาไง ถ้าเราไม่มีปัญญา เอาอะไรไปอ่อนน้อมต่อมตน

การที่จะอ่อนน้อมต่อมตนมันต้องมีปัญญานะ ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมา เราเข้าใจชีวิต เราเข้าใจเรื่องสัจจะ เราเข้าใจทุกอย่างเลย แล้วเราจะห่วงไหวไปกับอะไร นี่ไง แล้วเราไปแคร์กับอะไร เราเห็นแมลงเม่ามันบินเข้าสู่กองไฟ ใครเห็นก็สังเวช แต่โดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติของมันเพราะมันเกิดเป็นสภาวะแบบนั้น เหมือนกับที่เขาบอกว่า เราถือศีล ๕ แล้วเสื่อมันจะอยู่ได้อย่างไรละ เสื่อมันต้องล่า

อ้าว! แล้วทำไมเอ็งไปเกิดเป็นเสื่อละ คำว่า “เกิดเป็นเสื่อ” มันต้องมีเวรมีกรรม มาเกิดเป็นเสื่อใช่ไหม พอเกิดเป็นเสื่อขึ้นมา ไตขึ้นมามันก็ต้องล่า เพราะมันกินเนื้อ เวลาสัตว์กินพืช มันโตแล้วมันก็กินพืชของมัน มันก็เป็นคุณสมบัติของมัน

ไฉนนี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่า เรามีปัญญาขนาดไหน เรามีความรู้อย่างไร แล้วถ้าเรามีความรู้ขึ้นมา เรามีความรู้ ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมา แล้วมีปัญญาแล้วมันมีปัญญาโดยธรรมชาติ อ่อนน้อมต่อมตน อ่อนน้อมคือมีปัญญา คือคนกล้าหาญ

ไอ้คนที่เที่ยวตีหัวหมา ต่ำแม่แจ็ก ไฉนนั้นคนขี่ขลาด คนขี่ขลาดมันทำร้ายคนอื่นก่อน มันป้องกันตัวมันก่อน แต่คนที่เขากล้าหาญ คนที่เขาปัญญา นะ คนที่เขาอ่อน

น้อมถ่อมตน เขาเข้าไปสู่ในวิกฤติอย่างไร เขาแก้ไขได้หมด เขามีปัญญาของเขา เขามีความกล้าหาญของเขา เขาอยู่ในวิกฤติด้วยความนิ่ง เขาไม่ไปตีหัวใครก่อน

เวลาคนชี้ขาดมันชี้ขาด มันระแวง มันทำร้ายเขาก่อน มันเจอใครมันทำร้ายเขาก่อนทุกทีเลย ไฉนนั้นคนชี้ขาด ไฉนที่มันคงสี ไฉนที่อ่อนน้อมถ่อมตนสี คนที่มีปัญญาสี เขาให้อภัยคน เขาแก้ไขเหตุการณ์ได้ นั่นคือคนที่มีปัญญา

เราจะบอกว่า เขาบอกว่า “ทำอย่างไรเราถึงจะเลิกคิดแค้นความรู้สึกของคนอื่น”

ในสังคมนะ มันต้องมีน้ำใจต่อกันนะ ไม่ใช่เราแข่งกระด้าง เาณี เรากล้าบ้าบินไปทำลายคนที่เขาสุขสงบอยู่นี้ เราไปทำลายสังคมเขา ธรรมชาติสังคมเขาให้เดือดร้อนกันไปหมด อันนั้นไม่ใช่ความดีหรอก

ความดี เห็นไหม ความดีจะไม่เบียดเบียนตนและไม่เบียดเบียนคนอื่น เราจะไม่เบียดเบียนใคร เราจะไม่เบียดเบียนเขา ถ้าเขาเป็นคนดีอยู่แล้ว เขาทำคุณงามความดีอยู่แล้ว เราก็สาธุ เราก็ส่งเสริมเขา แต่ถ้าเขาเป็นคนที่คุยกันได้ เขาทำสิ่งที่ผิดพลาด เขาทำสิ่งไม่ดี ถ้าเราพูดได้ก็พูด ถ้าพูดไม่ได้ เราก็นิ่งซะ เานิ่งซะ เพราะว่าอะไร เพราะปัญญาของคนมันไม่เท่ากัน ปัญญาของคนมันไม่เท่ากันหรอก

ฉะนั้น ความคิดของคนอื่น เวลาเขาพูดมามันมีเหตุผลใหม่ ถ้ามันมีเหตุผล เาฟัง มันเป็นประโยชน์นะ ถ้ามันไม่มีเหตุผล เาก็วางไว้ ถ้าวางไว้ เาก็ไม่ตื่นเต็นใจ เานิ่งของเราไง เราจะอ่อนน้อมจะถ่อมตนนี่นะ มันต้องมีปัญญา มีปัญญาเหนือเขา มีปัญญาทุกอย่างเลย แล้วมันคุ้มเกมได้หมด

ไฉนนี้บอกว่าเราไปแค้นเขาไป เาไปแค้นเขา ไปแค้นความรู้สึกของคนอื่น

ถ้าเขาเป็นคนดี เขาทำความถูกต้อง ต้องแค้น เขาทำความถูกต้อง เขาทำดีงามนะ แล้วยิ่งเห็นสภาวะแบบนั้นนะ เาย้อนกลับมาตัวเราเลย เราทำไม่ได้แบบนี้ เขาทำคุณงามความดีกัน เขาสร้างบุญกุศลกัน เขาพยายามแสวงหาสัจธรรมความจริงในหัวใจของเขา ทำไมเขาทำได้ ทำไมเราไม่ทำ ถ้าเราจะทำคุณงามความดีอย่างนี้ ถ้าแค้นอย่างนี้แค้นสิ่งที่ถูกต้อง คือเขาทำคุณงามความดี มันเป็นคติเป็นแบบอย่าง เป็นสิ่งที่เราควร

ทำถ้าเราทำได้ แต่ที่เราไม่ทำเพราะเราทำไม่ได้ ถ้าเราทำไม่ได้ เราก็คือเป็นผู้เสียหายเอง เป็นผู้ที่ไม่ได้คุณงามความดีนั่นเอง

แต่ถ้าคำพูดของเขาเป็นการทำสิ่งที่ไม่ดี ทำสิ่งที่เป็นบาปอกุศล เราไม่ต้องไปแคร์ เราต้องมีสติปัญญาเย็นของเราได้ ยืนในจุดเย็นของเราในความถูกต้องดีงาม ในความถูกต้องดีงามมีสติปัญญา เห็นไหม คำว่า “มีปัญญา” ไม่แคร์สิ่งใด ไม่หวั่นไหวกับสิ่งใด แล้วไม่หวั่นไหวแล้วไม่เหยียบย่ำเขาด้วย นี่เขาเรียกว่าอ่อนน้อมไง อ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนน้อมถ่อมตนเพราะมันมีปัญญา มันมีปัญญา มันมีความรู้ มันมีคุณสมบัติในความ เป็นจริงของเรา เราถึงอ่อนน้อมถ่อมตนของเรา

คำว่า “อ่อนน้อมถ่อมตน” มันไม่ใช่กิเลสใจ กิเลสอยากรู้ อยากอวด อยากใหญ่ อยากโต อยากโดยที่ไม่มีปัญญา อยากโดยที่ไม่มีปัญญา เดินไปเดี๋ยวก็ล้ม เดินไปเดี๋ยว สะดุดขาตัวเองล้ม ไม่มีสิ่งใดหกรอก สะดุดขาตัวเอง เพราะพูดไปไง พูดไปโดยความไม่รู้นี่ มันเปิดแผลไปตลอด พูดไปโดยไม่รู้ เดี่ยวเขาก็ชี้มาถึงแผลที่เราพูดนั่นนะ ฉะนั้น ถ้าไม่มีปัญญา มันจะอยากอวดตัวอวดตน แต่คนที่มีความรู้เขาอ่อนน้อมถ่อมตน ถ้าคำว่า “อ่อนน้อมถ่อมตน”

เขาบอกว่า “ทำอย่างไรเราจะเลิกแคร์ความคิดของคนอื่น ทำให้เขาได้ใจ”

ก็เขาได้ใจอยู่แล้ว เรื่องกิเลสมันเหยียบย่ำกันอยู่แล้ว แต่ถ้าเราอ่อนน้อม ถ่อมตน เห็นไหม เราไม่แคร์คนอื่นด้วย แล้วเราจะได้ใจหรือไม่ได้ใจนั้นเป็น นิสัยของเขา แล้วถ้าเราจะมองว่าเราอ่อนแอ เราอ่อนแอ แต่เราเอาชีวิตรอดได้ เราอ่อนแอ เรามีสติสัมปชัญญะยับยั้งความคิดเราได้ เราอ่อนแอ เราสามารถ ควบคุมพฤติกรรมของเราได้ อย่างนี้เรียกว่าอ่อนแอหรือ อย่างนี้เขาเรียกว่าคน ที่มีคุณสมบัติผู้ดี คุณสมบัติที่เขาทำของเขาได้ เขาไม่ใช่อ่อนแอ

ถ้าอ่อนแอ ที่บอกเขาจะให้ตีหัวหมา ด่าแม่เจ๊กอย่างเขา อันนั้นมันเป็นพวกชี้ ชลลาด พวกชี้ชลลาด พวกที่พยายามจะเอาตัวรอด พวกที่จะทำร้ายคนอื่นก่อน คำว่า “อ่อนแอ” ใครเป็นคนพูด

ไฉนก็บอกว่าเราก็คิดเองใจ เพราะเขาบอกว่า ถึงเวลาแล้วนะ ถ้าพูดถึงว่าเรา เหยียบย่ำ เราไปเก็บเอาความคิดเขามาเหยียบย่ำหัวใจตัวเองโดยที่ผู้อื่นเขาคิดของเขา

อย่างนั้น แล้วเราทำร้ายตัวเองไง การกระทำโดยเกรงใจคน การอ่อนน้อมถ่อมตนยิ่ง โดนเขากระทำมากขึ้น

ไม่โดน ถ้าเรามีสติมีปัญญา เรามีจุดยืนของเรา เขาทำครั้งที่ ๑ เรามีปัญญาแก้ตัวรอด ทำครั้งที่ ๒ เรายังแก้ตัวรอด ครั้งที่ ๓ เขาอายุไปเอง เขาทำไม่ได้หรอก เขาทำอะไรไม่ได้หรอก ขอให้เรามีปัญญาจริง แต่เราต้องอธิบายได้ว่าเราไม่ไปกับเขา เราไม่ให้เขาชักนำไปเพราะเหตุใด นี่พูดถึงว่าถ้าเรามีปัญญาไง

การอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นสิ่งที่ดีงามมาก แต่การอ่อนน้อมถ่อมตนของ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น การอ่อนน้อมถ่อมตนของครูบาอาจารย์เรา จริงๆ แล้ว ท่านอ่อนน้อมถ่อมตนมาก เพราะว่าคุณธรรมมันเป็นแบบนั้น คุณธรรมมันเป็น คุณธรรมในหัวใจ แต่ท่านจะองอาจกล้าหาญมากตอนแสดงธรรม

ครูบาอาจารย์ของเราเวลาแสดงธรรม เวลาชี้ถูกชี้ผิดนี่ชัดเจนมาก กล้าหาญมาก แต่ถ้าเป็นเรื่องสัพเพเหระนะ หลวงตาท่านบอกว่าชักอย่างไรก็ไม่ออก คือจะดึงท่าน ออกไปยุ่งเกี่ยวอย่างนั้นท่านไม่ไปหรอก มันเป็นอย่างที่ว่า แมลงเม่าบินเข้ากองไฟ แล้วอธิบายแมลงเม่าว่าเข้าไปกองไฟมันตายนะๆ พูดอย่างไรแมลงเม่ามันก็ไม่รู้หรอก

แต่ถ้าแสดงธรรม แสดงธรรมเป็นการแสดงธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เวลาสั่งธรรม แสดงธรรมเพื่อความจริง เห็นใหม่ การให้ธรรมชนะซึ่งการให้ทั้งปวง เราให้ธรรม ให้สั่งธรรม ให้ความจริงเขา เขาจะรู้ได้มากได้น้อยอยู่ที่อำนาจวาสนาของเขา มัน เป็นกรรมของสัตว์

สัตว์ที่มีอำนาจวาสนาเขาจะจับได้ เขาจะได้ประโยชน์ได้ ถ้าสัตว์ประเภทนั้นไม่มีใครชี้แนะ ไม่มีสั่งธรรมให้เขาได้คิดได้ฉงนใจ เขาจะไม่ได้ประโยชน์ของเขา มันอยู่ที่ว่า กรรมของสัตว์ สัตว์ชนิดใดมีคุณประโยชน์อย่างใด หัวใจสูงส่งแค่ไหน เขาได้ประโยชน์ของเขาอย่างไร นั่นเป็นเรื่องของเขา ถ้าใจที่มันต่ำต้อย ใจที่ไม่มีคุณธรรม เขาจะไม่ได้สิ่งใดเลย นั่นมันก็เป็นอำนาจวาสนาของเขา มันเรื่องกรรมของสัตว์ๆ

นั่นพูดถึงเวลาแสดงธรรม

ฉะนั้น เขาบอกว่า “เราควรระวังตัวเอง และรักษาตัวเองอย่างไรที่จะไม่ให้คนอื่น และความคิดตัวเองมาบีบบี้นหัวใจ”

ถ้ามีสติปัญญา ถ้าเรามีสติปัญญา ถ้ามีปัญญาขึ้นมา ความคิดตัวเองมันก็เข้ามาบีบบี้นหัวใจเราไม่ได้อยู่แล้ว เพราะเราขาดสติขาดปัญญา มันถึงเกิดการคิดเบียดเบียนตัวเอง พอคิดเบียดเบียนตัวเอง พอดตัวเองมีจุดบกพร่องก็แคร์คนอื่นไปหมดเลย ให้คนอื่นเขายอมรับเรา เราเองเรายังมีความบกพร่อง

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาแล้ว ความคิดของเราเองเบียดเบียนเราไม่ได้นี่เพราะเรามีสติปัญญา ความคิดเราเบียดเบียนเราไม่ได้ แล้วเราจะไปกลัวอะไร คนอื่นก็ส่วนคนอื่นไม่เกี่ยว แต่เพราะว่าข้างในเรามันบกพร่อง ข้างในเราว่าเหว ข้างในเราไม่มีจุดยืน เราไม่มีจุดยืน เราก็จะหวังพึ่งสังคม หวังพึ่งคนอื่น แต่ข้างในเรามีจุดยืนของเราแล้ว เรามีสติปัญญาแล้ว มันรอบรู้ในตัวเองแล้วมันจะไปหวังพึ่งใคร มันไม่กลัวสิ่งใดเลย

บุรุษคนหนึ่งโดนยิงด้วยลูกธนู เขาจะถอนลูกธนูจากหัวใจของเขา แล้วรักษาใจของเขา เขาจะไม่วิ่งไปหาใครหรือก ไม่วิ่งไปหาใคร นี่ก็เหมือนกัน เรายักษาใจเรา รักษาใจเราอย่างนี้

นี่พูดถึงว่า ถ้ายังอ่อนน้อมยิ่งโดนคนอื่นเขากระทำมากยิ่งขึ้น แต่ถ้ามีสติปัญญานะ เราอ่อนน้อมถ่อมตนของเรา แล้วเขาจะกลัวเรา เขากลัวเรา เขาไม่กล้ามายุ่งกับเรา เราต้องมีสติปัญญา ศึกษาธรรมะก่อน ศึกษาธรรมะนะ ศิลปะพยายามท่องให้เข้าใจ แล้วอะไรทำได้อะไรทำไม่ได้ เราจะเข้าใจของเรา มันอยู่ที่สติปัญญา แล้วมันอยู่ที่อำนาจวาสนาด้วย

อำนาจวาสนาบางคนนะ ไบรต์มาก เข้าใจสิ่งใดได้ง่าย บางทีเราท่องแล้วท่องอีกเดียวมันก็ลืม แล้วสิ่งต่างๆ ไม่อ่อนน้อมถ่อมตน รู้อะไรก็อยากจะไปอวดเขา อยากจะไปสอนเขา อยากจะไปชักนำเขา แล้วเวลาเขาพูดสิ่งใดมากก็ไปเสียใจแทนกัน

เขียนปัญหาถามถามเยอะมาก เพื่อนเป็นอย่างนั้น เพื่อนเป็นอย่างนี้ ปัญหาเพื่อนทั้งนั้นเลย ปัญหาตัวเองไม่รู้อยู่ที่ไหน คนนั้นว่าอย่างนี้ คนนี้ว่าอย่างนั้น คนนั้นว่าอย่างนั้น แล้วเอ็งนะว่าอย่างไร เอ็งนะ คนอื่นไม่เกี่ยว เอ็งนะว่าอย่างไร เห็นไหม มันไปแคร์คน

อื่นใด แต่ถ้าเราศึกษาธรรมชาติของเรา เราปฏิบัติของเรานะ เราแคว้นหัวใจของเราเพื่อประโยชน์กับเรา นี่พูดถึงว่าจะทำอย่างไร

ถาม : เรื่อง “ลูกเจี๊ยบในไข่”

กราบนมัสการหลวงพ่อย่างสูง กราบขอโอกาสเรียนถามเรื่องการปฏิบัติ

๑. ในการนั่งสมาธิรู้สึกว่ตอนนี้ความอยากในสมาธินั้นลดลง แต่ก่อนก็บอกตัวเองตลอดว่าไม่ควรอยาก แต่ใจมันก็ไม่ร่วมมือด้วย ด้วยความตั้งใจอยู่กับการปฏิบัติเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและครูบาอาจารย์แทน ผิดที่จะเอาจิตอยู่กับพุทโธอย่างเดียว มีฟุ้งบ้างก็กลับมาใหม่ ใจยังไม่เป็นสมาธิมากนั้นก็พยายามทำต่อไปเรื่อยๆ ทุกวัน และพยายามทบทวนและแก้ไขความผิดพลาดของตนเอง ตอนนี้เลิกทานข้าวเย็นแล้ว รู้สึกว่ามีสติไวขึ้น ไม่เข้าภวังค์แล้วเจ้าคะ

๒. มีครั้งหนึ่งนั่งสมาธิ พอเห็นว่าจิตฟุ้งคิด ก็ตัดกลับมาที่พุทโธ และทำไปเรื่อยๆ แล้วมีแวบหนึ่งเหมือนเห็นความคิดเป็นคล้ายๆ แท่งและก้อน คือมันเป็นก้อนความคิดลอยมา แล้วถูกตัดฉับหายไป กลายเป็นพุทโธเผลอแทน แต่เห็นครั้งเดียว แล้วก็ฟุ้งต่อไปเจ้าคะ

๓. ลูกเห็นชีวิตในโลกนี้เหมือนตัวละคร ทั้งคนและสัตว์ที่ต้องเล่นบทบาทชีวิตตัวเอง ส่วนใหญ่ก็เล่นไปตามบทบาทโดยที่ไม่รู้ว่าตัวเองที่แท้จริงเป็นใคร และทำไมต้องเล่นบทนี้ เวลาพบเห็นอะไร ลูกก็มักจะมีความคิดผุดขึ้นมาอยู่ตลอด เห็นคนที่เขามีชีวิตลำบากก็นึกถึงกรรม แล้วก็เตือนให้ตัวเองหมั่นทำกุศลและภาวนาเพื่อโอกาสหลุดพ้นจากวิภวณะในที่สุด หรือเห็นคนรวย คนที่ชวนชวายเป็นทรัพย์ทางโลก แต่ไม่มีโอกาสภาวนา ก็นึกเสียตายแทน

มีครั้งหนึ่งลูกเดินจงกรมอยู่ และมีหมานอนอยู่ใกล้ๆ เราเดินไปมาอยู่นาน มันก็ยังนอนอยู่อย่างนั้น ความคิดมันก็ผุดขึ้นมาว่า เราได้เปรียบตั้งชาติหนึ่งเลยนะเนี่ย ไม่เสียเวลาไปเปล่า ก็มีกำลังใจเดินต่อไป

ตอบ : นี่พูดถึงว่าเขามีปัญญาเกิดคิดได้อย่างนี้เนาะ ถ้ามีปัญญาคิดได้อย่างนี้ ปัญญาคิดได้อย่างนี้คือว่าเวลาธรรมมันเกิด เวลาธรรมมันเกิดนะ มันจะมีความคิดดีๆ

ตลอดไป แต่ถ้าเวลากิเลสมันเกิดขึ้นนะ ทำเท่าไรก็ไม่ได้ผล ทำเท่าไรก็มีแต่ความทุกข์ความยาก นี่เวลากิเลสมันเกิดขึ้นนะ มันก็มีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจไปทั้งนั้นนะ

แต่เวลาธรรมมันเกิด เวลามันเกิดเพราะเหตุใดละ เกิดเพราะเราหมั่นฝึกฝน เราหมั่นทำสมาธิ เราหมั่นรักษามัน มันก็เกิดในสิ่งที่ดี แต่ถ้าเราปล่อยนะ เวลาคนภาวนาดีๆ แล้ว เวลาไปทำงานพักหนึ่ง เผลอไปนะ พอรู้สึกตัวอีกทีหนึ่ง หายไปหมดแล้ว ต้องกลับมาฟื้นฟูใหม่ๆ การฟื้นฟูใหม่ เห็นใหม่

เวลาสังขารมี เขาบอกว่า ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม แล้วสังขารมีอยู่โดยดั้งเดิม...มีอยู่จริงๆ มีอยู่จริงๆ แต่เวลาเราจะได้ความจริง เราต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงอันนั้น

มีอยู่โดยดั้งเดิม แต่พวกเราอ่อนแอ วุฒิภาวะของเราก็อ่อนแอ เหมือนมนุษย์กับสัตว์ มนุษย์มีสื่อภาษากันได้ เข้าใจกันได้ เวลาสัตว์ มันสามารถรู้กันได้โดยสัญชาตญาณ สัตว์มันรู้ความคิดเรานะ แต่มันพูดกับเราไม่ได้ แต่มันรู้ความคิดได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาสัตว์มันก็อยู่ส่วนสัตว์ แต่มนุษย์มีสติปัญญา ถ้ามนุษย์มีสติปัญญา สื่อสารกันได้ ทุกอย่างทำสิ่งที่ประโยชน์ได้ ฉะนั้น เวลาสัตว์มันก็มีความรู้สึกเหมือนกัน แต่มันทำอย่างเราไม่ได้ มันทำอย่างเราไม่ได้ มันก็ทำได้ประสามัน

ไฉนก็เหมือนกัน ระวังกิเลสกับธรรม เวลากิเลส มันก็ประสามันเหมือนสัตว์ มันสัญชาตญาณทั้งนั้นนะ แต่เวลาเราปฏิบัติ เราปฏิบัติคุณงามความดี มนุษย์ เวลาเราสนทนากัน มีแต่เรื่องดีๆ ทำสิ่งดีๆ แต่มันไม่ทำตามที่มันพูดนะสิ เวลามันพูด มันพูดดีทั้งนั้นนะ แต่เวลามันทำ มันไม่ทำสิ่งที่มันพูด เวลาทำนะ เวลาทำความผิด มันแอบทำนะ ต้องแอบด้วย มันชอบทำ แต่เวลาทำความดี ต่อหน้ามันไม่ทำกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาสิ่งที่ว่าสังขารมีอยู่โดยดั้งเดิมๆ มันก็เหมือนคนกับสัตว์ สัตว์มันก็รู้ได้ แต่มันทำไม่ได้ มนุษย์ สังขารมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่มีอยู่ด้วยการขวนขวาย มีอยู่ด้วยการกระทำของเราสิ เราทำได้มันถึงจะเป็นไปได้ ถ้าทำได้ถึงจะเป็นไปได้ นี่พูดถึงเข้าไปถึงว่าความคิดความเห็นของเขา ถ้าความคิดความเห็นของเขามันเป็นอย่างนี้มันก็ดี มันดี มันดีเพราะว่าเรายังดูแลหัวใจเราได้ ฉะนั้น ถ้าดูแลหัวใจเราได้ เราเข้าใจถึงชีวิตได้

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติดีนะ เราประพฤติปฏิบัติ เรามีแต่คุณธรรม ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบแล้วมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะเดินมรรค ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

แต่ความคิดอย่างนี้มันความคิดแบบโลก ความคิดแบบวัฒนธรรม คนที่มีวัฒนธรรม คนที่เป็นคนดี รัฐบุรุษเป็นคนดีทั้งนั้นนะ รัฐบุรุษเขาพยายามสร้างสม เขาพยายามชักนำ เขาพยายามปกครองให้ประเทศชาตินั้น ภูมิภาคนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุข แต่เขาก็ต้องตายไป

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ถ้าอยู่ทางโลกจะได้เป็นจักรพรรดิ ละทิ้งมาเลย แล้วเวลามาชวนชวาย มาชวนชวายหาโพธิญาณ เวลานั้นประพฤติปฏิบัติต้องเอาชนะตนเอง เวลาเกิดสงคราม สงครามระหว่างธาตุขันธ์ สงครามระหว่างความคิด ขันธ์ ๕ กับเรา กิเลสกับเรา เวลาเกิดสงคราม สงครามด้วยสติด้วยปัญญา แล้วสงครามด้วยสติปัญญาต่อสู้กัน

ต่อสู้ ข้าศึกสงครามเขารบทัพจับศึก เขาใช้วางแผนกลยุทธ์ร้อยแปดเพื่อเอาชนะคะคานกัน กำลังใครมากกว่า แต่เวลาสงครามของนักบวชเรา สงครามของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ สงครามระหว่างความคิด คิดดีกับคิดชั่ว สงครามระหว่างความเพียรของเรากับกิเลสที่มันยุแห่ ต่อสู้กันๆ ฉะนั้น กรณีอย่างนี้มันถึงต้องมีหลัก มันถึงต้องมีสมาธิ

ถ้ามีสมาธิมันก็จะเกิดสัจจะ เกิดความจริง เกิดมรรคเกิดผล ถ้าไม่มีสมาธิ ทำได้ที่เขาว่ามีสติปัญญากันไป หนึ่ง ว่าทำสมาธิแล้ว เมื่อก่อนทำแล้วไม่ค่อยได้ ในปัจจุบันนี้ไม่หวังแล้ว ก็ทำเพื่อถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันต้องพยายามทำตรงนี้ ถ้าจิตมันสงบเข้ามานะ เพราะมีพื้นฐานอย่างนี้มันถึงจะมีความคิดข้อที่ ๒. ข้อที่ ๓. ข้อที่ ๔. ไปเรื่อยไป เพราะมันมีพื้นฐาน แต่เวลาถ้ามันเสื่อมไปแล้วนะ มันไม่เห็นสิ่งใดเลยนะไม่เห็นหน้าอินทรีหน้าพรมเลย มันทำลายได้หมด กิเลสนี้ร้ายนัก

หลวงปู่มั่นบอกจิตนี้เป็นได้หลากหลาย เวลาจิตที่มันเป็นมนุสสเทโว เป็นเหมือนเทวดาเลย ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่จิตใจเป็นเทวดา พอเวลามันเสื่อม มันเป็นมนุสสเปโตเลยละ ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นเปรต คนคนเดียวกันนี้ เวลาถ้ามันดีขึ้นมานันเป็น

เทวดาเลย เวลามันเสื่อม ทำไมเป็นเปรตเลย ใจนี้เป็นหลากหลายนัก ใจดวงนี้ ใจดวงนี้ มันหลากหลายนัก

แต่ถ้าเราศึกษาเราค้นคว้าแล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ เราดูแลรักษามันถึงได้มาเป็นอย่างนี้ไง ถ้ามันเป็นอย่างนี้บ๊ีบ นี่ข้อที่ ๑. ถ้าเราทำสมาธิ เต็มวันทำสมาธิได้หรือไม่ได้ เราพยายามรักษาไว้

จะบอกว่า ถ้าไม่ได้สมาธิ เราจะไม่ทำเลย ถ้าได้สมาธินะ เราจะบอกว่า พื้นฐานของข้อที่ ๑. มันถึงเกิดข้อที่ ๒. ข้อที่ ๓. ข้อที่ ๔. ถ้าไม่มีพื้นฐานของข้อที่ ๑. บ้านนะ เวลาเขาจะปลุกบ้านกัน เขาตอกเสาเข็ม เสาเข็มอยู่ในดิน ไม่มีใครเห็นมันเลยนะ แต่เสาเข็มมันรองรับบ้านหลังนั้นทิ้งหลังไว้เลย

นี่ก็เหมือนกัน พื้นฐานจากการเรากำหนดพุทโธ เราบัญญัติอบรมสมาธิ ถึงจะไม่ได้ นั่นแหละเป็นเสาเข็ม ศรัทธาความเชื่อพื้นฐานในใจมันถึงมีข้อที่ ๒. ข้อที่ ๓. มา

“๒. มีครั้งหนึ่งนั่งสมาธิแล้วพอไปเห็นบ๊ีบ เห็นความคิดเรามันตัดๆ”

ถ้ามีความคิด เพราะมันตัดแล้ว เพราะมันมีสติปัญญา มันก็ตัดได้ ถ้าไม่มีสติปัญญา มันคิดไปรอบโลกเลย มันคิดไปจนภาวนาจบแล้วเลย แล้วมันค่อยมาคิดได้ โอ๊ย! นี่คิดแล้ว แต่นี่มันคิดไปจนจบแล้ว แต่ถ้ามันเคยทำได้ มันจะเกิดข้อที่ ๒. แล้วมันจะเกิดข้อที่ ๓.

บอกว่า “ลูกเห็นชีวิตนี้เหมือนตัวละคร”

นี่เขาเรียกกรรมเกิด กรรมเกิดคือว่ามันมีความคิดเหมือนธรรมะนะ เวลากรรมเกิด กรรมเกิดหมายถึงความคิดดีคิดชั่ว ว่าอย่างนั้นเลย กรรมเกิดคือความคิดดีๆ เราเกิด แต่ถ้านักปฏิบัติขึ้นมา เวลาสัจจะอริยสัจมันเกิด ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

เวลามรรค เวลาธรรมจักรมันเคลื่อน เวลาปัญญามันเคลื่อน นั่นคือภาวนามยปัญญา ถ้าภาวนามยปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา คือจิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นอาการของจิตแล้วมันจับต้องไป

แต่ในเวลาข้อที่ ๓. เราเห็นชีวิตของคนนั้น เราเห็นชีวิตของคนนี้ มันเหมือนกับเรา เทียบเคียง เราเทียบเคียง เห็นไหม เราเทียบเคียงแล้วมันเป็นประโยชน์ใหม่ เป็น เป็น เพราะอะไร เพราะเขายังพลังแฝงอยู่ เราเป็นคนปฏิบัติแล้ว มันก็บอกว่าเราสูงกว่า เรา มีความเข้าใจได้มากกว่า เรามีความเข้าใจได้มากกว่า แต่มันก็ยังเป็นโลกีย์ปัญญา เห็น ใหม่

แต่ถ้ามันทำสมาธิแล้ว ถ้าจิตเห็นอาการของจิต จิตมันจับความคิดได้ ใ้ที่เรา เห็นนี่เรารู้ทันความคิด แต่ถ้าจิตมันสงบนะ มันจับเลย พอจับแล้วมันเป็นอาการเลย เป็น รูปเลย รูปนี้คือธรรมารมณ์ แต่ถ้ามันเห็นเวทนามันก็จับเวทนาเลย ถ้ามันเห็นจิตมันก็จับ จิตเลย ถ้าเห็นกายก็จับกายเลย ถ้าจับกายแล้ว ถ้าวิปัสสนาไป นั่นเป็นมรรค ถ้ามรรค มันเกิดขึ้น มรรคเกิดขึ้น มรรคมันเกิดขึ้นนะ มันเกิดภาวนามยปัญญา เวลามันหมุนไป ขนาดนี้ยังละเอียดขนาดนี้ละ แล้วถ้ามันเห็นอย่างนั้นมันจะละเอียดกว่านี้ไง ถ้าละเอียด กว่านี้ไปมันก็เป็นภาวนาไป

ถ้าภาวนาไป เวลาภาวนาไปโดยความรู้ความเห็นนี่ละ แล้วถ้าเรายังมีตัวตนอยู่ ใช่มั้ยใหม่ เราก็บอกว่าอันนี้ประเสริฐ อันนี้สุดยอด อันนี้ดีมาก อันนี้มันมหัศจรรย์มาก แต่ ถ้าเวลาภาวนาไป ภาวนาจนเรามีสติมีปัญญานะ พอจิตเห็นอาการของจิต คือจิตเห็น สติปัญญา ๔ แล้วมันจับได้ตามความเป็นจริงนะ เราไม่ค่อยกล้าพูดกับใครแล้ว ไม่ค่อย กล้าพูด เพราะพูดไปแล้วเขาหาว่าเราบ้า ถ้ามันไม่กล้าพูดเพราะอะไรละ

ไม่กล้าพูดเพราะมันเกิดข้อเท็จจริง พอมันเกิดข้อเท็จจริงขึ้นมา มันมีคุณธรรม ถ้ามีคุณธรรมบ๊อบ มันก็จะเข้าข้อที่ ๑. แล้ว มันจะเกิดการอ่อนน้อมถ่อมตนแล้ว คำว่า “อ่อนน้อมถ่อมตน” เพราะอะไร เพราะปัญญาอันนี้มันมหัศจรรย์ พูดไปเขาต้องว่าเราบ้า แน่ๆ เลย เขาต้องว่าเราบ้าแน่ๆ เลย

แต่ถ้าเราไปเจอครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์บอก “ทำเลย ทำมาๆ” ถ้าครูบา อาจารย์ เพราะครูบาอาจารย์ท่านต้องผ่านอย่างนี้มาก่อน เขาเรียกว่า มีคุณธรรม มีองค์ ความรู้ มีความจริง

แต่ถ้าคนที่ไม่มีคุณธรรมมันว่างเปล่า พอมันว่างเปล่า เหมือนเราเวลาภาวนาไป ว่างๆ สบายๆ มันไม่มีองค์ความรู้ คือมันไม่มีข้อเท็จจริง พอไม่มีข้อเท็จจริง มันก็ว่างๆ ก็มีความสุข ถ้าอย่างนั้นเขาไม่มีประสบการณ์ เขาไม่มีองค์ความรู้ เขาถึงบอกไม่ได้

ถ้าบอกไม่ได้ เขาพูดว่าอย่างไร “ว่างๆ ว่างๆ”...แล้วว่างอย่างไรละ อะไรเป็น ความว่าง ทำอะไรมันถึงเกิดความว่าง ทำอะไรมา ทำอะไรมามันถึงเป็นอย่างนี้ แล้วเป็น อย่างนี้มันเป็นขึ้นมาได้เพราะอะไร แล้วถ้าเวลาคนเคยเป็นแล้วนะ เวลามันเสื่อมนะ รู้ เลย “อ้อ! มันเสื่อมครับ มันเสื่อม มันถอยหลังครับ” เวลาถอยนะมันรู้ แต่เวลาขึ้นมา ขึ้นมาอย่างไร ถ้ามันขึ้นมาเนะ มันจะเป็นประโยชน์ ถ้าขึ้นมามันจะเป็นคุณงามความดี

นี่พูดถึงว่าเวลาธรรมเกิดเป็นแบบนี้ แต่ถ้าเป็นมรรค มันเป็นอีกกรณีหนึ่ง ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันถึงจำเป็นไง จำเป็นต้องกลับไปพุทโธ จำเป็นต้องกลับไปปัญญาอบรม สมาธิ สิ่งที่เกิดขึ้นมันเกิดมาจากพื้นฐานตรงนั้น มันถึงส่งขึ้นมาให้มีความรู้ความเห็น อย่างนี้ เพราะความรู้ความเห็นอย่างนี้มันเป็นปัจจุบัน มันคิดโดยปัจจุบัน คิดโดยสัจจะ มันก็เลยเตือนเรา

แต่ถ้าเป็นทางโลกนะ วิชาชีพ มันคิดในเรื่องงานไป ทางโลกเขาบอกว่าคิดงานๆ นั้นนะ คิดงานมันก็เป็นความคิด แต่คิดแล้ว องค์ความรู้ไปอยู่ที่งาน งานนั้นจะมี ข้อเท็จจริง แล้วงานนั้นจะทำงานให้เป็นกิจจะลักษณะ แล้วพอทำจบแล้วคือทำเสร็จงาน คิดเหมือนกัน แต่คิดโดยโลกียปัญญา คิดโดยวิชาชีพ คิดโดยคิดงาน

แต่ถ้ามีสัมมาสมาธิ เราทำความสงบของใจเข้ามา เวลามันคิด มันคิดถึง ความคิด เห็นไหม คิดถึงความคิด ภาวนามยปัญญา จิตเห็นอาการของจิต เห็นอาการ เห็นความเป็นไปของความคิด ถ้าเห็นความเป็นไปของความคิด ถ้าจิตมันสงบ มันจะคิด ได้ มันจะเห็นความคิด แล้วถ้าทำความสงบให้มันมั่นคงได้ มันจะจับได้ พอจับได้ เห็น ใหม่ จับกับปล่อย จับคือเสวย ปล่อยคือปล่อยสัญญาอารมณ์ จับคือเสวย ฉะนั้น นี่ อาการของมัน นี่อาการของมันนะ ถ้าอาการของมัน มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ คือเหมือน ไฟฟ้า

พลังงานไฟฟ้ามันไปตามสายส่งอย่างนี้ แล้วเราจะแยกแยะส่วนอย่างไร แยกแยะ ถ้าจิตมันจับได้แล้วมันใช้ปัญญาพิจารณาไป คำว่า “เป็นไตรลักษณ์” ไฟฟ้ามัน เป็นประโยชน์อะไร มันทำสิ่งใด นี่ไฟฟ้านะ

แต่ถ้าเราจับสติปัญญา ๔ ได้ เพราะสิ่งนี้มันเป็นที่อาศัยของจิต จิตอาศัยสิ่งนี้ แยกแยะสิ่งนี้ พิจารณาซ้ำๆ สิ่งนี้ จับได้แล้วพิจารณา พิจารณาแล้วมันปล่อย ปล่อย มัน ก็ยังมีอยู่ ไฟฟ้ามีอยู่ตลอดไป เราไม่เกิดมามันก็มีอยู่แล้ว เราตายไป มันก็มีอยู่อย่างนี้ ความคิดของคนมันก็มีอยู่อย่างนี้ มันมีอยู่อย่างนี้ แต่เวลาวิชชาที่มันช่วยๆ มันเป็น อย่งไร พิจารณาไป มันปล่อยๆ มันปล่อยไปแล้ว อะไรมันปล่อย เห็นไหม เวลามันขาด มันถึงจะเห็น มันถึงจะเห็นผลตามนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เรามีความคิดอย่างนี้ มีความเห็นอย่างนี้ ความเห็นที่ว่า เวลาคนที่ เขามีโอกาสปฏิบัติ เราก็เห็นว่าเขาคณดี เวลาคนเขาแสวงหาทางโลก เราก็เสียดาย แทนเขา เวลาเราเห็นสัตว์ มันเกิดเป็นสัตว์ก็ชีวิตหนึ่งชาติหนึ่งจริงๆ มันจะต้องทำคุณ งามความดีของมัน แล้วตายไปเกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดา อินทร์ พรหม ถ้าเทวดา อินทร์ พรหมนะ เพราะว่าทำวโหมสๆ เขาเกิดจากสุนัขเหมือนกัน จากสุนัขไปเกิดเป็นเทวดา

ถ้าเขาเป็นเทวดา แล้วเทวดามีศรัทธามีความเชื่อมาพึ่งเทศน์ครูบาอาจารย์ มา พึ่งเทศน์ผู้ที่มีคุณธรรม ถ้าผู้ที่มีคุณธรรมสอนเขาให้เขาพยายามหัดใจเขาเข้าสู่อริยสัจ พยายามให้ใจเขาค้นคว้าในอริยสัจ ถ้ามันเป็นได้จริง เขาก็สำเร็จได้ สำเร็จได้ทั้งนั้นนะ ผู้ ที่เวลาเขาจะสำเร็จได้ ถ้าเป็นโอกาสของเขา

แต่ถ้าเขาเกิดเป็นสุนัข เขาเกิดเป็นสัตว์แล้วเขายังล่าอยู่ เขายังทำความผิดของ เขาอยู่ เขาก็จะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอย่างนั้น ถ้าเรามีสติปัญญา มันก็เป็น สติปัญญาของเรา แล้วเราแก้ไขของเราตรงนี้ ถ้าเราย้อนกลับมาที่นี้นะ เราถึงบอกว่าถ้า มันเป็นความจริง

เขาถามถึงว่า ลูกเจี๊ยกในไข่ หมายความว่า ยังเตาะแตะอยู่ ถ้าเตาะแตะอยู่นี้ เราก็พูดตามข้อเท็จจริง ถ้าตามข้อเท็จจริงนั้น เวลาปฏิบัติมันข้อที่ ๑. เขายังไม่ได้ปฏิบัติ เลย แต่เขาศึกษาธรรมะ แล้วเวลาศึกษาธรรมะแล้ว ความดีก็คือความดี ไปแคร์ ความคิดของคนอื่น ก็อยากช่วยเขา อยากให้เขาเป็นคนดี อยากให้เขาอยู่ในกรอบ

อยากให้เป็นคนทำสิ่งใด แต่เวลาเราไปช่วยเขาแล้วเราไม่มีกำลัง เราไม่มีกำลังไปยกของหนัก เราก็เลยทรุดไปกับเขา เราช่วยตัวเองไม่ได้

แต่ถ้ามันจะเป็นความจริง เราจะต้องมีสติมีปัญญา เราต้องเข้มแข็งก่อน เราต้องมีกำลังก่อน เราถึงจะไปช่วยคนอื่นได้ ถ้าช่วยคนอื่นได้แล้วนะ เรื่องที่ว่ามันจะจบไป เพราะมันมีปัญญาแล้วมันแยกแยะได้เอง มันแยกแยะได้เองว่าอะไรควรอะไรไม่ควร อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ถ้าอะไรไม่ควรทำ เราก็ปล่อยวางไว้ซะ เราพยายามทำตัวของเราให้มีกำลังมากขึ้น

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไปเหมือนข้อที่ ๑. แล้วข้อที่ ๒. ปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันเป็นธรรม เกิดก็ทำต่อเนื่องไปให้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเราแล้ว นี่นักปฏิบัติ ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ ฟังธรรมเพื่อสอนหัวใจของเรา ปฏิบัติ ปฏิบัติให้ใจเราเจริญออกงามขึ้นมา ให้ใจเรามีคุณธรรมขึ้นมา เพื่อประโยชน์กับใจดวงนั้น เอวัง